

รูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

LEISURE PARTICIPATION PATTERNS OF EACH GENERATION IN BANGKOK

สรารุณ ชัยวิจิต*

Saravudh Chaivichit*

Abstract

The Purposes of this study were 1) to study leisure participation patterns of each generation. 2) to study factors that affect on leisure participation patterns of each generation in Bangkok. 3) to study the relationship between generations and leisure participation patterns of people who live in Bangkok. and 4) to compare attitudes and factors that affect on leisure participation patterns in Bangkok. Samples of this study were 405 people in each generation who live in Bangkok. including generation of baby boomers (up to 46 years old), generation X (34 -45 years old), and generation Y (16 – 33 years old). They were selected by multi stage sampling including sample random sampling, quota sampling and stratified random sampling.

The research instrument in this study was the questionnaire of leisure Participation Patterns of each generation in Bangkok. The validity of questionnaire was 0.6 – 1 by Index of Congruence method and reliability was 0.8 by Cronbarch alpha – coefficient. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard diviasion, chi-square, Carmer's V coefficient, and least significant difference (LSD) for multi comparisons the data. Finding were found that.

1. The percentage of sample was classified according to the leisure participation patterns and generations home - based activity. The most home based activity pattern was watching television. The most creative pattern was sing a song and music. The most outdoor activity was meet and socialized. The most sport and health related pattern was exercise.

2. The attitude of samples showed that the most factors affect on leisure participation patterns were safety, preference, transportation and body readiness, service and mind readiness respectively.

3. The relationship between each generation and leisure participation patterns in Bangkok indicated all of leisure participation patterns were statistical correlation significance at 0.5

---

* อาจารย์ประจำภาควิชาสหันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. LSD analysis showed that each generation had no different attitude in factors affected on leisure participation patterns.

บทคัดย่อ

รูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร 4) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจเนอเรชันกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เบบี้บูมเมอร์ส(Baby Boomers) อายุระหว่าง 46 ปีขึ้นไปเจเนอเรชันเอ็กซ์ (Generation X) อายุระหว่าง 34-35 ปี เจเนอเรชันวาย(Generation Y)อายุระหว่าง 16-33 ปี จำนวน 405 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้น(Multi Stage)โดยมีลำดับดังนี้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครค่าดัชนีของความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence)อยู่ในช่วง 0.6-1 โดยใช้สูตรของ American จากนั้น นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีวัดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) และสัมประสิทธิ์ไครมเมอร์ส วี (Cramer's V) เปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparison) โดยใช้วิธี LSD (least significant difference)

ผลการวิจัยพบว่า :-1)จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบกิจกรรมภายในบ้าน และเจเนอเรชันในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมภายในบ้านที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ ดูโทรทัศน์ รูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ ร้องเพลง/ เล่นดนตรีรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ พบปะสังสรรค์รูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือออกกำลังกาย 2)ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครทุกปัจจัยมีผลต่อรูปแบบ การเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในระดับมาก โดยปัจจัยเรื่องความปลอดภัยมีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยเรื่องความชอบ ปัจจัยเรื่องความสะดวกในการเดินทาง และความพร้อมทางร่างกาย ปัจจัยเรื่องการให้บริการ และปัจจัยเรื่องความพร้อมทางจิตใจ ตามลำดับ 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

ทุกรูปการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างแบบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เจเนอเรชันพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเจเนอเรชันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างโดยรวมแตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทนำ

มนุษย์ทุกวันนี้นอกจากแสวงหาทรัพยากรทางวัตถุที่เป็นรูปธรรมเพื่อมาเป็นสมบัติของตัวแล้วมนุษย์ยังต้องการแสวงหาการพักผ่อนหย่อนใจในรูปแบบของกิจกรรมนันทนาการและการใช้เวลาว่างสำหรับตนเอง กิจกรรมนันทนาการ และการใช้เวลาว่างถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะว่า กิจกรรมนันทนาการและการใช้เวลาว่างสามารถเป็นสื่อในการพัฒนาความเจริญเติบโตทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของประชาชน กิจกรรมนันทนาการใช้เวลาว่างมีส่วนช่วยในการส่งเสริมพัฒนาชุมชนและสังคมในด้านคุณภาพชีวิตจากช่วงเวลาว่างหรือเวลาอิสระ กิจกรรมใช้เวลาว่างส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนได้มีส่วนร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่มที่มีความน่าสนใจหรือสนองความต้องการร่วมกัน ส่งผลต่อการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ โดยการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ กิจกรรมนันทนาการ และการใช้เวลาว่างช่วยเหลือคนในด้านการส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิตและสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างมาก มนุษย์จึงต้องการทรัพยากรนันทนาการและการใช้เวลาว่างเพื่อช่วยให้เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อตน บุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ธงชัย พงศาสิทธิ์, 2546: 1)

กิจกรรมนันทนาการ และการใช้เวลาว่างยังเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการในการออกกำลังกายของเยาวชน เป็นการส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่ตกเป็นทาสของสิ่งเสพติดทั้งหลายและอบายมุขต่างๆ ทำให้เยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีคุณภาพ เป็นพลเมืองดีในสังคม และเป็นประชาชนที่ดีของประเทศ การที่เยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสใช้กิจกรรมนันทนาการและการใช้เวลาว่างนอกจากเพื่อความสนุกสนาน และเป็นการพัฒนาจิตใจแล้ว ยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม รวมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมของหมู่คณะได้ดีขึ้น (ดารณี ศรีสวัสดิ์กุล, 2546: 46)

อีกทั้งการใช้เวลาว่างอย่างเกิดประโยชน์ จะเป็นการสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นในครอบครัว และสังคม ทำให้บุคคลต่างๆ ได้รับการผ่อนคลาย หรือการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาตนเองในการเข้าร่วมกับสังคม มีการออกกำลังกายอย่างอิสระตามความคิดสร้างสรรค์แห่งตน ซึ่งการใช้เวลาว่างนี้ เป็นกิจกรรมที่มีจุดประสงค์และสร้างเสริมให้เกิดขึ้นในตัวเอง นอกจากนี้การใช้เวลาว่างถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อสถานภาพสิทธิมนุษยชน และความต้องการของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน (Cushman; Laidler; & Zuzanek, 1996 : 1)

โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นที่จะสำรวจรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร และได้มีนักพฤกษศาสตร์และนักวิชาการได้แบ่งวัยของคนออกเป็นเจเนอเรชันได้ 3 เจเนอเรชันที่มีความแตกต่างกัน คือ เจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ส (Baby Boomers) เจเนอเรชันเอ็กซ์ (Generation X) และ เจเนอเรชันวาย (Generation Y) (รัชฎา อธิสนธิสกุล และ อ้อยอุมมา รุ่งเรือง, 2548) โดยแต่ละเจเนอ

เรชั่น มีความแตกต่างทางด้านช่วงอายุเป็นตัวกำหนด และในแต่ละเจเนอเรชั่นจะมีสนิยม มุมมอง ทศนคติ และประสพการณที่แตกต่ากัน และมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่ากันด้วย (Zemke, 2000) ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการสำรวจจำนวนประชากรในวัยทำงานโดยประมาณมี 76 ล้านคน แบ่งเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในเจเนอเรชั่นเบบี้บูมส์ ร้อยละ 50.00 (38 ล้านคน) เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ ร้อยละ 25.00 (19 ล้านคน) เจเนอเรชั่นวาย ร้อยละ 25.00 (19 ล้านคน) (ณัฐวุฒิ ศรีงาม. 2540) แต่สำหรับในประเทศไทยโดยการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2548) มีจำนวนประชากรที่จัดอยู่ในกลุ่มของเจเนอเรชั่น 3 เจเนอเรชั่น โดยประมาณ 46 ล้านคน ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มคนใน เจเนอเรชั่นเบบี้บูมส์ ร้อยละ 22.00 (10 ล้านคน) เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ ร้อยละ 35.00 (16 ล้านคน) และ เจเนอเรชั่นวาย ร้อยละ 43.00 (19 ล้านคน)

จากการสำรวจโดยสถาบันวิจัยประชากร และสังคม ของมหาวิทยาลัยมหิดล (2546) กล่าวว่า ในอีก 20 ปี ข้างหน้าคือ ใน พ.ศ. 2566 จะมีประชากรไทยรวม 69.9 ล้านคน โดยมีส่วนประกอบของคน อายุ น้อยกว่า 15 ปี ร้อยละ 17.8 (12.5 ล้านคน) ช่วงอายุ 15-59 ปี ร้อยละ 62.5 (43.7 ล้านคน) ช่วงอายุ 60-79 ปี ร้อยละ 17.2 (12.0 ล้านคน) อายุ 80 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.5 (1.8 ล้านคน)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้เวลาว่างนั้นทำให้เกิดประโยชน์กับผู้เข้าร่วมอย่างมากถ้าหากผู้วางแผนการจัดโปรแกรมการใช้เวลาว่างทราบถึงความต้องการของเจเนอเรชั่นต่างๆที่มีความแตกต่างกันทางด้านช่วงอายุเป็นตัวกำหนด และในแต่ละเจเนอเรชั่นจะมีสนิยม มุมมอง ทศนคติ และประสพการณที่แตกต่ากัน และมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่ากันแล้วจะทำให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมการใช้เวลาว่างเกิดความพึงพอใจตามที่ตนเองได้ปรารถนาไว้ ฉะนั้นหน่วยงานนั้นหนากการหรือหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการการใช้เวลาว่างจำเป็นต้องมีการรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการใช้เวลาว่างต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้มีลักษณะเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Data Base) เกี่ยวกับรูปแบบการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถนำข้อมูลและผลงานวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการจัดและส่งเสริมการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าร่วมที่มีความต้องการที่แตกต่ากันในแต่ละช่วงวัย อีกทั้งยังได้ทราบแนวคิดและทราบถึงปัจจัยหลากหลายที่เจเนอเรชั่นต่างๆ ต้องการได้รับจากการเข้าร่วม ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากกับหน่วยงานภาครัฐ (Government Agencies) ที่จะสามารถจัดรูปแบบการใช้เวลาว่างของประชาชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครให้เหมาะสมกับความต้องการ และยักรวมถึงหน่วยงานที่มีการให้บริการการใช้เวลาว่างที่เป็นของเอกชน หรือหน่วยงานที่แสวงหาผลกำไร (Profit Agencies) ก็สามารถนำข้อมูลและผลงานวิจัยที่ได้นำไปจัดการให้บริการให้เกิดความแตกต่า เพื่อที่จะสนองต่อความต้องการและผลกำไรที่มีต่อหน่วยงานของตนได้ หรือแม้กระทั่งบุคลากรทาง

นันทนาการ เช่น ครู และอาจารย์ที่สอนในศาสตร์ทางนันทนาการละการใช้เวลาว่าง สามารถนำข้อมูลและผลงานวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในสอนและจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าร่วม เพื่อที่จะได้ผลิตนันทนาการที่มีความรู้และความสามารถที่ใช้สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนเจเนอเรชั่นต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เบบี้บูมเมอร์ส(Baby Boomers) เจเนอเรชั่นเอ็กซ์(Generation X) เจเนอเรชั่นวาย(Generation Y) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีอายุระหว่าง 16-64 ปี ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บข้อมูลใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามานะ (กัลยา. 2546 อ้างอิงจาก Yamana. 1973) โดยการกำหนดค่าความเชื่อมั่น 95% หรือยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 จำนวน 400คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้น(Multi Stage) ขั้นที่ 1. การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ขั้นที่ 2. สุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ขั้นที่ 3 จากนั้นนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ของแต่ละเขตมาสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ขั้นที่ 4 การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลไปในเขตต่างๆด้วยตนเองและนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ประชาชนเจเนอเรชั่นต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 16-64 ปี โดยแบ่งเป็น 3 เจเนอเรชั่น ได้แก่ เจเนอเรชั่นวาย เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ และเบบี้บูมเมอร์ส ตัวแปรตาม (dependent Variables) ประกอบไปด้วย 1. รูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง รูปแบบต่างๆ ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมภายในบ้าน รูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ รูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ รูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ และปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
3. เจเนอเรชั่นต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันหรือไม่
4. เจเนอเรชั่นต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันหรือไม่

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจรูปแบบการใช้เวลาว่าง สร้างโดย สายวันต์ รุ่งสุกรี (2548) ซึ่งแบบสำรวจรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งออกได้ 4 ส่วน ดังนี้ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมนอกสถานที่ กิจกรรมกีฬาและสุขภาพ กิจกรรมภายในบ้านจากนั้นนำแบบสอบถามหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน จากนั้นนำ

แบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) โดยใช้สูตรของ American Psychological Association , APA, (1974 อ้างถึงใน บุญธรรม, 2547 : 258 – 261 แล้ว นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 40 คน กับเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำผลที่ได้มาคำนวณวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการใช้สูตรวัดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbarch จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแบบสำรวจรูปแบบการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครด้วยตนเอง และผู้ช่วยนักวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสำรวจรูปแบบการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 รูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเจเนอเรชั่นกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจเนอเรชั่นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาเป็นเจเนอเรชั่นต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเจเนอเรชั่นวายเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย กลุ่มตัวอย่างเจเนอเรชั่นเอ็กซ์เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง และกลุ่มตัวอย่างเบบี้บูมเมอร์ส เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ตามลำดับ มีเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท และระหว่าง 15,001-20,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมามีเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนมากกว่า 20,000 บาท และมีเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้รถส่วนตัวเป็นจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 26.42) รองลงมาคือ รถไฟฟ้าใต้ดิน และรถโดยสารประจำทาง ตามลำดับ ตอนที่ 2 รูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบกิจกรรมภายในบ้าน และเจเนอเรชั่นในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมภายในบ้านที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ ดูโทรทัศน์รองลงมาคือ อ่านหนังสือ เล่นเกมคอมพิวเตอร์/ อินเทอร์เน็ต ทำงานอดิเรก และดูวิดีโอ/ วีซีดี ตามลำดับ ทางด้านจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ และเจเนอเรชั่นในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ ร้องเพลง/ เล่นดนตรี รองลงมาคือ ถ่ายภาพ วาดภาพ เย็บปัก และเต้นรำ ตามลำดับ และจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ และเจเนอเรชั่นในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ พบปะสังสรรค์ รองลงมาคือ เดินเที่ยวตามศูนย์การค้า ทานอาหารนอกบ้าน ไปเที่ยวต่างจังหวัด และชม

ภาพยนตร์ ตามลำดับ สุดท้ายจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ และเจเนอเรชันในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือออกกำลังกาย (fitness center) รองลงมาคือวิ่ง (jogging) ว่ายน้ำ ฟุตบอล และนวดแผนโบราณ ตามลำดับ ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างประกอบด้วย 15 ปัจจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าทุกปัจจัยมีผลต่อรูปแบบ การเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในระดับมาก โดยปัจจัยเรื่องความปลอดภัยมีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยเรื่องความชอบ ปัจจัยเรื่องความสะดวกในการเดินทาง และความพร้อมทางร่างกาย ปัจจัยเรื่องการให้บริการ และปัจจัยเรื่องความพร้อมทางจิตใจ ตามลำดับ ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเจเนอเรชันกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง พบว่า ภาพรวมผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างแสดงเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมภายในบ้าน พบว่า ทุกรูปแบบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า เจเนอเรชันกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์/ อินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($V = .488$) ต่อมาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ พบว่า เจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ด้านการร้องเพลง/ เล่นดนตรี การเย็บปัก การถ่ายภาพ และการเต้นรำ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันบ้าง ($V = .159, .164, .244$ และ $.142$ ตามลำดับ) และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ พบว่า เจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ด้านการเดินเที่ยวตามศูนย์การค้า การชมภาพยนตร์ และการเยี่ยมญาติ/ เพื่อน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($V = .267, .376$ และ $.272$ ตามลำดับ) สุดท้ายผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ พบว่า เจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ บาสเกตบอล และนวดแผนโบราณ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($V = .258$ และ $.256$ ตามลำดับ) ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจเนอเรชันที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจเนอเรชันที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง จำแนกตามเจเนอเรชัน พบว่า เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เจเนอเรชันพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเจเนอเรชันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างโดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเจเนอเรชันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยเรื่องความชอบ เรื่องญาติ พี่น้อง และเพื่อน เรื่องค่าใช้จ่าย เรื่องวันหยุด เรื่องสถานที่ประกอบ

กิจกรรม เรื่องความปลอดภัย เรื่องความพร้อมทางจิตใจ และเรื่องความพร้อมทางร่างกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเจเนอเรชั่นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยเรื่องความสะดวกในการเดินทาง เรื่องวันหยุดสุดสัปดาห์/ วันหยุดพิเศษ เรื่องเวลาในการเข้าร่วม เรื่องระยะเวลา/ระยะเวลาในการเดินทาง เรื่องสภาพภูมิอากาศ เรื่องราคาอุปกรณ์ และเรื่องการใช้บริการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อผลการวิเคราะห์แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเจเนอเรชั่นต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างเรื่องความชอบ เรื่องญาติ พี่น้อง และเพื่อน เรื่องค่าใช้จ่าย เรื่องวันหยุด เรื่องสถานที่ประกอบกิจกรรม เรื่องความปลอดภัย เรื่องความพร้อมทางจิตใจ และเรื่องความพร้อมทางร่างกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงต้องเปรียบเทียบภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวน (post hoc) ด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparison) โดยใช้วิธี LSD (least significant difference)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปแบบการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครโดยการเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่มีกลุ่มอายุที่ต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 เจเนอเรชั่น จำนวน 405 คน ได้ข้อมูลและผลการวิจัยที่ครบถ้วน ในส่วนนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามคำถามการวิจัย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. รูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
3. เจเนอเรชั่นต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันหรือไม่
4. เจเนอเรชั่นต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงขอเสนอการอภิปรายผลตามการตั้งคำถามการวิจัยดังนี้

จากคำถามการวิจัยข้อที่ 1 กล่าวว่า รูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร ผลการวิจัย พบว่า จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบกิจกรรมภายในบ้าน และเจเนอเรชั่นในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมภายในบ้านที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ ดูโทรทัศน์ รองลงมาคือ อ่านหนังสือ เล่นเกมคอมพิวเตอร์/ อินเทอร์เน็ต ทำงานอดิเรก และดูวิดีโอ/ วีซีดีตามลำดับ พบว่า จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าทั้ง 3 เจเนอเรชั่นในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมภายในบ้านที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ ดูโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แดซี่และวีล (Darcy and Veal. 1996: 17-24) นำเสนองานวิจัยการใช้เวลาว่างในออสเตรเลีย โดยทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของผู้ชายและผู้หญิงเน้นการดูโทรทัศน์หรือวีซีดีมากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าออสเตรเลียเป็นประเทศที่ชอบพักผ่อนอยู่กับบ้านและให้เวลากับครอบครัว ไม่ค่อยเดินทางรวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โบเซนโก้ (Bozhenko. 1990) สำนวนการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของเมืองวัลท์กอร์ดลงซ์ ประเทศรัสเซีย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 700 คน และอีก 300 ครอบครัวผลการวิจัยได้ระบุว่าการชมโทรทัศน์เป็นการใช้เวลาว่างที่เด็กนักเรียนกระทำมากที่สุดต่อมาผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ และเจเนอเรชั่นในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ ร้องเพลง/ เล่นดนตรี รองลงมาคือ ถ่ายภาพ วาดภาพ เย็บปัก และเต้นรำ ตามลำดับ พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑิรา ชุนลัม (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง และความต้องการการให้บริการการใช้เวลาว่างของนิสิตหอพักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ผลการศึกษาพบว่า:- 1) รูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างที่มีนิตินิสิตหอพักทั้ง 4 วิทยาเขตเข้าร่วมมากที่สุดคือ กิจกรรมศิลปะหัตถกรรมและดนตรี (ร้องเพลง)และผลการวิจัยของรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครยังพบอีกว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ และเจเนอเรชั่นต่างๆในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือ พบปะสังสรรค์ รองลงมาคือ เดินเที่ยวตามศูนย์การค้า ทานอาหารนอกบ้าน ไปเที่ยวต่างจังหวัด และชมภาพยนตร์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นเจเนอเรชั่นต่าง ๆ พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของซุซซานเนค (Zuzanek. 1996: 35 -75) นำเสนองานวิจัยการใช้เวลาว่างในแคนาดา (สำรวจโดยCanadian Arts Consumer Profile Surveys) ในปี 1990-1991 โดยไปเยี่ยมญาติ / เพื่อนมากที่สุด รองลงมา คือการทานอาหารนอกบ้าน ซึ่งถือได้ว่าการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่าง ๆ ที่พบเป็นการได้มีการปฏิสัมพันธ์ และเป็นกิจกรรมทางสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของโรเบิร์ต (Robert. 1978: 3) แบ่งรูปแบบการใช้เวลาว่างไว้ อย่างหลากหลายและได้กล่าวถึง การใช้เวลาว่างทางสังคม (Leisure & Socialising) นั้นสามารถแบ่งออกได้หลายรูปแบบ เช่น เล่นพนัน ทานอาหาร ซอปปิง เต้นรำ สิ่งบันเทิงภายในบ้าน สุขภาพและความงาม

สุดท้ายรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ และเจเนอเรชั่นในภาพรวมรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นจำนวนมากที่สุดคือออกกำลังกาย (fitness center) รองลงมาคือวิ่ง (jogging) วายน้ำ ฟุตบอล และนวดแผนโบราณ ตามลำดับ พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตั้งส์จัจพจน์ (Tangsujoj. 1991: 128 -130) ศึกษาแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเด็กไทยในนครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา กิจกรรมนอกสถานที่ ที่นิยม คือ การออกกำลังกาย (Fitness) ต่อมาเป็นรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเด็กอเมริกัน กิจกรรมนอกสถานที่ นิยมขี่จักรยานและตั้งแคมป์ ชมกีฬาต่างๆ กิจกรรมกีฬาต่างๆนิยมวายน้ำ เต้นแอโรบิก และโบว์ลิ่ง

จากผลการวิจัยผู้วิจัยยังเห็นว่าการใช้เวลาว่างในรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ และเจเนอเรชั่นต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสมิท (Smith. 1991) วิจัยโปรแกรมการใช้เวลาว่างของวัยรุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจ ความท้าทาย ที่จะช่วยให้การดำรงชีวิตและสุขภาพดีขึ้น เพิ่มพลังให้กับชีวิต และเตรียมทักษะที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ความสำเร็จในโปรแกรมนี้ขึ้นอยู่กับหลักปรัชญาของวัยรุ่นที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่กำลังจะถูกพัฒนา มากกว่าการจัดการกับปัญหาของวัยรุ่น และผู้วิจัยยังมีความเห็นว่าไม่ใช่แค่วัยรุ่นเท่านั้นแม้แต่เจเนอเรชั่นต่าง ๆ ในสังคมไทยก็ควรได้รับการส่งเสริมการใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสมเช่นกันดังนั้นผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครจะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดหลักสูตรวิชาการเรียนการสอนการใช้เวลาว่างในทุกระดับชั้น และเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและความต้องการการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชั่นต่างๆ นำไปสู่การวางกลยุทธ์ในการให้บริการการใช้เวลาว่าง ต่อไปในอนาคต

จากคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไรผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง ประกอบด้วย 15 ปัจจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่าทุกปัจจัยมีผลต่อรูปแบบ การเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในระดับมาก โดยปัจจัยเรื่องความปลอดภัยมีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยเรื่องความชอบ ปัจจัยเรื่องความสะดวกในการเดินทาง และความพร้อมทางร่างกาย ปัจจัยเรื่องการให้บริการ และปัจจัยเรื่องความพร้อมทางจิตใจ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายวสันต์ รุ่งสุกรี (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญกับปัจจัยความชอบมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างเจเนอเรชันวายมีความคิดเห็นว่าทุกปัจจัยมีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในระดับมาก โดยปัจจัยเรื่องความชอบมีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นปัจจัยสภาพภูมิอากาศ ความสะดวกในการเดินทาง ความปลอดภัยความพร้อมทางร่างกาย ความพร้อมทางจิตใจ การให้บริการ สถานที่ประกอบกิจกรรม ค่าใช้จ่ายราคาอุปกรณ์ ระยะทาง / ระยะเวลาในการเดินทาง ญาติ พี่น้องและเพื่อน เวลาในการเข้าร่วมวันปกติ และวันหยุดสุดสัปดาห์ / วันหยุดพิเศษ ตามลำดับ โดยในส่วนของว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีความแตกต่างกันนั้นเกิดจากการที่แต่ละเจเนอเรชันมีคุณลักษณะที่มีความแตกต่างกันตามกลุ่มคนในเจเนอเรชัน ดังที่ ริชฎา อธิสนธิสกุล และ อ้อยอุมา รุ่งเรือง (2548) ได้ศึกษาและแบ่งกลุ่มคนในเจเนอเรชันออกเป็น 3 กลุ่มคนในเจเนอเรชัน ได้แก่ เบบี้บูมเมอร์ส (Baby Boomers) กลุ่มคนในเจเนอเรชันเอ็กซ์ (Generation X) และ กลุ่มคนในเจเนอเรชันวาย (Generation Y) โดยในแต่ละกลุ่มคนในเจเนอเรชันจะมีคุณลักษณะที่ต่างกัันดังนั้นค่อนข้างให้ความสำคัญซึ่งตนเองสนใจซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป (ทิพาวดี เมฆสวรรค์. 2545) ดังนั้นในการจัดโปรแกรมการให้บริการการใช้เวลาว่างต้องคำนึงถึงเจเนอเรชันจะมีคุณลักษณะที่ต่างกัันเพราะในการจัดโปรแกรมการให้บริการให้กับบุคคลที่มีความต้องการที่ต่างกัันมาก ๆ ต้องใช้แนวคิดและหลักการที่จะสามารถตอบสนองความต้องการทางการใช้เวลาว่างได้อย่างเหมาะสม ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นแนวคิดหลักการในการจัดโปรแกรมการให้บริการของหน่วยงานบริการการใช้เวลาว่างที่ต้องเป็นสิ่งที่สามารถมอบสิ่งที่มีคุณค่าคุณประโยชน์หรือสิ่งผู้ให้บริการคาดหวัง Edginton and Rossman (1988 อ้างถึงใน Edginton *et al*, 1995:308) กล่าวว่า ผู้จัดบริการกำหนด ส่งเสริม และให้บริการ เพื่อให้ลูกค้าได้รับประสบการณ์ในการพักผ่อนหย่อนใจ” นั่นคือจัดสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กายภาพ และสังคมที่เอื้อต่อการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การปฏิสัมพันธ์ ให้เข้าถึงธรรมชาติ ได้รับประสบการณ์ที่ดีกล่าวว่าผู้วางแผน มีหน้าที่ วางแผน จัดการ จัดวัสดุ อุปกรณ์ เป็นผู้นำ และดำเนินการอื่นๆ เพื่อสร้างโอกาสที่เหมาะสมแก่การพักผ่อนหย่อนใจ” ผู้จัดอาจควบคุมในทุกขั้นตอนของกิจกรรมเองเกือบทั้งหมด ไปจนถึงสอนหรือกระตุ้นให้ผู้รับบริการควบคุมด้วยตนเอง ในประการแรก กิจกรรมที่หน่วยงานวางแผนจะเอื้อต่อการควบคุมของหน่วยงาน ส่วนประการหลังต้องควบคุมและรับผิดชอบต่อผู้รับบริการอย่างมาก

ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ วางแผน จัดการโปรแกรมจำเป็นต้องทราบความต้องการและต้องทราบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของเจเนอเรชันต่างๆใดบ้างที่แตกต่างกันเพื่อที่จะสามารถจัดรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมที่มีความต้องการที่ต่างกัน

จากคำถามการวิจัยข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า เจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างแสดงเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมภายในบ้าน พบว่า ทุกรูปแบบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า เจเนอเรชันกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์/ อินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และพบว่า เจเนอเรชันกับการฟังวิทยุ/ เทป/ ซีดี การดูโทรทัศน์ การดูวิดีโอ/ วีซีดี การอ่านหนังสือ การทำงานอดิเรก การทำอาหาร และการทำสวน มีความสัมพันธ์กันบ้าง สอดคล้องกับผลการวิจัยของแดซี่และวีล (Darcy and Veal. 1996 : 17-24) นำเสนองานวิจัยการใช้เวลาว่างในออสเตรเลีย พบว่าผู้ชายเน้นการดูโทรทัศน์หรือวีซีดีมากที่สุด รองลงมาคือฟังวิทยุและอ่านหนังสือ ส่วนผู้หญิงจะการดูโทรทัศน์หรือวีซีดีมากที่สุดเช่นเดียวกัน รองลงมาคืออ่านหนังสือ ฟังวิทยุ และคุยโทรศัพท์ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คัสแมนและไลเดอร์ (Cushman and Laidler. 1996 : 165) นำเสนองานวิจัยในนิวซีแลนด์ปี 1990 เรื่องการใช้เวลาว่างของประชาชนทั่วไป ซึ่งแบ่งเป็นผู้หญิงและผู้ชายที่อายุมากกว่า 65 ปี นิยมการอ่านหนังสือ ส่วนประชาชนทั่วไปนิยมการอ่านหนังสือ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ พบว่า พบว่า เจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ด้านการร้องเพลง/ เล่นดนตรี การเย็บปัก การถ่ายภาพ และการเดินรำ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กัน และพบว่าเจเนอเรชันกับการวาดภาพ และการแกะสลัก มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่า เจเนอเรชันกับการวาดภาพ และการแกะสลัก มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับแนวคิดของ แบมเมลและแบมเมล (Bammel and Bammel. 1996: 201 - 211) ได้รวบรวมและสรุปทฤษฎีการใช้เวลาว่างที่กล่าวถึงทฤษฎี Leisure as Relaxation, Entertainment and Self – Development ของ Joffre Dumazedier ซึ่งกล่าวว่าการใช้เวลาว่างเป็นการพักผ่อน การบันเทิง และเป็นการพัฒนาตนเองดังนั้นการที่เจเนอเรชันต่างๆให้ความสำคัญกับรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์นั้นถือว่าการสร้างความสุนทรีย์ให้กับชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เคลลี (Kelly. 1996: 415 - 432) ได้เสนอถึงทฤษฎีการใช้เวลาว่างเรียกว่า A Spiral of Leisure Theory มีลักษณะเชิงตรรกวิทยา หรือความเป็นเหตุเป็นผลที่กล่าวถึงทฤษฎีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (Humanist) คือการใช้เวลาว่างเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นมนุษย์โดยมี 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ความคิดสร้างสรรค์ กับการมีจิตสำนึกที่ผิด โดยการใช้เวลาว่างนั้นเป็นส่วนหนึ่งของความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากภายในของบุคคล

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ พบว่า เจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ด้านการเดินเที่ยวตามศูนย์การค้า การชมภาพยนตร์ และการเยี่ยมญาติ/ เพื่อน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง เจเนอเรชันกับ

รูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ด้านการพบปะสังสรรค์ การไปเที่ยวต่างจังหวัด การพักผ่อนนอกสถานที่ (picnic) การชมการแข่งขันกีฬา การเล่นเกม การนั่งสมาธิ และการทำบุญ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันบ้าง และพบว่าเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่ด้านการชมคอนเสิร์ต การทานอาหารนอกบ้าน การเรียนกิจกรรมพิเศษ และการไปห้องสมุด มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่า เจเนอเรชันกับการชมคอนเสิร์ต การทานอาหารนอกบ้าน การเรียนกิจกรรมพิเศษ และการไปห้องสมุด มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับแนวคิดของเคลลี (Kelly. 1982: 8) ได้กล่าวว่า เวลาว่าง คือกิจกรรมที่เลือกอย่างอิสระ และนำมาซึ่งความพึงพอใจ ซึ่ง Kelly ได้มีการจำแนกการใช้เวลาว่างคือ การใช้เวลาว่างแบบสัมพันธ์ (Relation Leisure) คือ การทำกิจกรรมที่จะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัว กับคนอื่น ๆ เช่น การไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ๆ ไปเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ กับครอบครัว จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่พบเป็นความต้องการที่ต้องใช้ทักษะทางด้านความสัมพันธ์เป็นตัวกำหนด อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของเนอลิงเกอร์ (Neulinger. 1981: 89) นักจิตวิทยาชาวอเมริกา ได้พัฒนา กระบวนทัศน์ (Paradigm) เพื่ออธิบายถึงคำว่าเวลาว่าง โดยให้ความสำคัญถึงปัจจัยที่จะทำให้เป็น เวลาว่าง และไม่เป็นเวลาว่าง ทฤษฎีนี้มีชื่อว่า Neulinger's Theory ซึ่งกล่าวถึง การใช้เวลาว่างอย่างแท้จริง (Pure Leisure) คือ กิจกรรมที่เลือกกระทำเพื่อตัวเอง มีอิสระจากการบังคับภายนอกและนำมาสู่การตอบแทนที่มีคุณค่า ดังนั้นการที่เจเนอเรชันต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับรูปแบบกิจกรรมนอกสถานที่นั้นถือว่าเป็นความต้องการกับการใช้เวลาว่างอย่างแท้จริง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ พบว่า เจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ บาสเกตบอล และนวดแผนโบราณ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง เจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ ฟุตบอล ว่ายน้ำ วอลเลย์บอล กอล์ฟ แอโรบิก (aerobic) และวิ่ง (jogging) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันบ้าง และพบว่าเจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ แบดมินตัน โยคะ (yoka) โบว์ลิ่ง เทนนิส อบไอน้ำ (sauna) นวดน้ำมัน (spa) และออกกำลังกาย (fitness center) มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่า เจเนอเรชันกับรูปแบบกิจกรรมกีฬาและสุขภาพ แบดมินตัน โยคะ (yoka) โบว์ลิ่ง เทนนิส อบไอน้ำ (sauna) นวดน้ำมัน (spa) และออกกำลังกาย (fitness center) มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของคอร์ดี และไอบราฮิม (Cordes and Ibrahim. 1996 : 87) นำเสนออันดับกิจกรรมที่เป็นที่นิยมและกิจกรรมที่วัยรุ่นอยากลองในประเทศอเมริกา ซึ่งกิจกรรมที่นิยมคือบาสเกตบอล ว่ายน้ำ การสังสรรค์ อัตราการเข้าร่วมคือการสังสรรค์มาเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมที่นิยมคือรองลงมาคือการเข้าชมกีฬา และบาสเกตบอล ส่วนกิจกรรมที่วัยรุ่นอยากลองคือการขี่ม้า การเล่นเจ็ตสกี และกีฬาทางอากาศ

จากคำถามการวิจัยข้อที่ 4 ที่กล่าวว่า เจเนอเรชันต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจเนอเรชันที่มีต่อบุคคลที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อบุคคลที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการ

ใช้เวลาว่าง จำแนกตามเจเนอเรชัน พบว่าเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เจเนอเรชันพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเจเนอเรชันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างโดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเจเนอเรชันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยเรื่องความชอบ เรื่องญาติ พี่น้อง และเพื่อน เรื่องค่าใช้จ่าย เรื่องวันหยุด เรื่องสถานที่ประกอบกิจกรรม เรื่องความปลอดภัย เรื่องความพร้อมทางจิตใจ และเรื่องความพร้อมทางร่างกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Edginton *et al* (1995:311-313) กล่าวว่า วัยของผู้รับบริการ (generation) คนต่างวัยมีสิ่งแวดล้อมและมุมมองต่างกัน เช่นวัยรุ่นปัจจุบันอยู่ในโลกของเทคโนโลยี ความก้าวหน้าด้านคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร การเดินทาง ที่สร้างทั้งโอกาสใหม่ๆและปัญหาที่ต้องจัดการ คนที่เกิดต่างยุคกันมองโลกต่างกัน ซึ่งบางครั้งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยของผู้สูงอายุกับคนหนุ่มสาว ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ยังได้ทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาที่แตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่าระดับการศึกษา (Level of education) คนมีการศึกษาสูงมักมีรายได้มากกว่าจึงสามารถเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ต้องการได้ เข้าร่วมในกิจกรรมนอกสถานที่ กีฬา วัฒนธรรม และท่องเที่ยวมากกว่า คนมีการศึกษาน้อยกว่ามักเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาประเภทล่าสัตว์ ตกปลา ส่วนคนมีการศึกษาสูงกว่าเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ พายเรือแคนู ผจญภัย จึงทำให้ผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยเรื่องความชอบ เรื่องญาติ พี่น้อง และเพื่อน เรื่องค่าใช้จ่าย เรื่องวันหยุด เรื่องสถานที่ประกอบกิจกรรม เรื่องความปลอดภัย เรื่องความพร้อมทางจิตใจ และเรื่องความพร้อมทางร่างกายที่ต่างกันออกไป

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวุฒิ ศรีกัตัญญ. (2540). รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของเจเนอเรชัน ในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารณีย์ ศรีสวัสดิ์กุล. (2546). นันทนาการกับการใช้เวลาว่าง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ธงชัย พงศาวลีรัตน์. (2546). ทรัพยากรนันทนาการ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.

- รัชฎา อธิสนธิสกุลและอ้อยอูมา รุ่งเรือง. (2548). การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเจเนอเรชั่นวาย (Generation Y) เพื่อประยุกต์ใช้ในที่ทำงาน. กรุงเทพฯ : สารนิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สายวสันต์ รุ่งสุกรี. (2548). ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิมล ตั้งสัจพจน์. (2540). การใช้เวลาว่างในสังคมปัจจุบัน. วารสารพลศึกษาศึกษาและนันทนาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2(1-4) : 14-23..
- Bammel, G. and L.L. Burrus- Bammel. (1996). **Other Factors that Affect Leisure Behavior: Leisure and Human Behavior.** Iowa: Brown and Benchmark Publishers.
- Bozhenko, Liudmila Fedorovna. (1990). **School Students' Leisure.** Eric Database.Accession no.EJ434965.
- Cordes, Kathleen A. & Ibrahim Hilmi M. (1996). **Applications in Recreation & Leisure for Today and the Future.** Mosby-Year Book Inc, St.Louis.
- Cushman G. and Laidler A. (1996). **New Zealand. World Leisure Participation: Free Time in th Global Village.** Cambridge: CAB International.
- Darcy S. & Veal A.J. (1996). **Australia. World Leisure Participation: Free Time in theGlobal Village.** Cambridge: CAB International.
- Edginton, C. R., D. J. Jordan, D. G. Degraaf and S. R. Edginton, (1995). **Leisure and Life Satisfaction.** Iowa: Brown and Benchmark Publishing.
- Kelly, J.R. (1996). **Leisure.** Boston: Ally and Bacon Inc.
- Neulinger, J. (1981). **To Leisure: An Introduction.** Boston : Ally and Bacon Inc.
- Smith, Christen. (1991). **Overview of Youth Recreation Programs in the United States.** Eric Database. Accession no.ED360268.
- Tangsujjapoj , Suvimol. (1991). **Recreation Participation Patterns and Acculturation of Thai Immigrant Families in New York City.** Dissertation. New York University.
- Zuzanek, Jiri. (1996). Canada. **World Leisure Participation: Free time in the Global Village,** Cambridge: CAB International.